

Obsah:

Eucharistie a růst v sjednocení s Bohem Karmelitánská spiritualita jako cesta k hlubšímu prožívání liturgie (3. část) <i>Paul Menting</i>	1
Naše povolání je veliké: výstup na horu Karmel <i>Výbor myšlenek ze spisů P. Jana Brenningera, O.Carm. – 1. část</i>	5
Z dopisu bl. Alžběty od Nejsvětější Trojice <i>Abbému Beaubis, 22. června 1904</i>	9
Poznámky ke karmelitánské řeholi (11. část) <i>(Podle P. Keese Waaijmana, O.Carm.)</i>	10
Na okraj jednoho nepovedeného kázání <i>P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.</i>	18
Modlitba sv. Kateřiny Sienské	20

Eucharistie a růst v sjednocení s Bohem**Karmelitánská spiritualita
jako cesta k hlubšímu prožívání liturgie (3. část)***Paul Menting****Opatrovat jednotu***

Dva lidé, kteří uzavřeli přátelství, si musejí dát tu námahu, aby své přátelství udržovali. Je-li nějaký vztah dobrý, neznamená to ještě, že také dobrý zůstane: oheň, který se jednou rozhořel, nehoří sám od sebe trvale. Ten, kdo miluje, nemůže pasívně spočinout na vavřínech hluboké zkušenosti lásky, aniž by riskoval, že ztratí vše.

Vztah lásky zůstává živý jen tehdy, když se obnovuje a roste skrze ustavičný další vývoj. Tento růst ale není jako schody, po nichž se stupeň za stupněm stoupá stále výš. Je spíše jako malé jezírko, které se nakonec stává mořem, mořem s vysokými vlnami a hlubokými propady. Pravá láska totiž nic nevylučuje, ale všechno v ní má cenu a své místo. Ani zkušenosti bolestné v ní nechybí. Spolu s krásnými zkušenostmi představují (jedinou) souhrnnou skutečnost vztahu. Po krásném okamžiku láskyplného spojení následuje často období ztráty bezprostřední jednoty mezi námi a vynoří se možná těžkosti, ať už jakéhokoli druhu. Je-li láska živá, využije těžkosti, tj. propady mezi vlnami, jako přípravu, řekli bychom jako náběh pro následující vysoké vrcholení. Pak jsou i krásné i těžké okamžiky života společně pojaty do moře jedné nekonečné lásky.

V mystické lásce mezi Bohem a člověkem tomu není jinak. Mystikové vyprávějí nejen o svém zakoušení jednoty s Bohem a o vrcholných okamžicích s ním, nýbrž také o chvílích Boží „nepřítomnosti“ a s tím spojených pocitech opuštěnosti. Obecně je i pro mystiky zakoušení jednoty s Bohem vzácné, především na počátku duchovní cesty. I oni často musejí dlouho vydržet v meziúdobích vyprahlosti, až je Bůh znovu zcela přitáhne k sobě. Nikdo nemůže sám uskutečnit setkání s Bohem; musí čekat, až se mu Bůh daruje. Přece se však člověk postupně učí vrhat se i v dobách útluhu – jako mezi vlnami emocí – do propasti božské lásky, která je stále stejně hluboká. Jan od sv. Samsona (1571 – 1636) to vyjádřil takto:*

*Nepřestanu vrhat se v tebe silou a mocí své nekonečné lásky, z hlubiny do hlubiny a z propasti do propasti, až se před čirou Aktivitou i čirou Pasivitou v lásce zcela vrátím do tebe a do tvé lásky a budu do ní pohlcen. Neboť když k tobě přilnu prostě, výlučně a v úplné nahotě, prostým pohledem, který budu mít od tebe v tobě, zcela se v tobě ztratím. Je to tedy k podivu, když se vši (svou) mocí vrhám v lásku, abych tě prostý a nahý miloval – jak ve mně, tak mimo mne samého, abych tě stále stejným způsobem měl, v nekonečné nenasytosti své milující žádosti? Jen tehdy budu nasycen, když tě budu mít nesmíšeně a zcela a když ty mě napojíš s takovou plností, že budeš přetékat na ostatní v tak velikém přebytku, že také oni budou nasyceni a naplněni přemírou tvé přemíry. Zpívejte srdnatě, nevěsty Ženicha, jako mému...
Avšak, můj sladký živote, ještě jsem ti neřekl, čím ti budu odplácat tu sladkou a láskyplnou válku, kterou proti mně v ustavičné lásce vedeš. Hle, toto udělám: raduješ-li se z toho, že ke mně bez ustání přicházíš v přehluboké lásce, tak také já k tobě půjdu bez ustání; a v nekonečné síle své lásky, která odpovídá tvé, ti vydám všechno. A pak na sebe bez ustání budeme dorážet velmi častými a dokonce nekonečně častými setkáními, duch proti duchu, až jeden z nás obou podlehne.*

Se vším, co je a co má, se Jan od sv. Samsona chce vrátet do Boží lásky. Jeho láska je již zasažena láskou Boží, je přetvořena v božskou lásku, takže ji nazývá svou nekonečnou láskou. Jan ví, že Boží láska od něj žádá všechno: jeho láska musí být zaměřena bez okolků a bez dvojitého dna jemné sebe-

* JEAN DE SAINT-SAMSON, *Lépithalame de lépoux divin et incarné et de lépouse divine en lunion conjugale de son époux*. In: JEAN DE SAINT-SAMSON, *Oeuvres Mystiques* (Paris 1984) 133-134. Viz také *Tanz der göttlichen Liebe. Das Hohelied in Karmel*. Vydala a úvodem opatřila Elisabeth Hense (Freiburg 1991) 78-79.

střednosti prostě* a výhradně na Boha. A toho je také Jan schopen, protože jeho vlastní láska dostala takovou hloubku jako láska Boží, a proto už nezávisí na kolísání hladiny nahoru a dolů, ale podstatně spočívá v (jediném) na sebe zapomínajícím tíhnutí darovat se. Taková láska se nikdy nevyčerpá a je nezměřitelně propastná. Taková láska je božská a vylučuje každý omezený lidský způsob lásky (především lásku sebestřednou). Neboť pokud by si člověk ponechal z oné „lidské“ lásky být jen něco a zaměřil ji na sebe sama nebo na jiný objekt, změlčila by se hloubka, propast by se zanesla bahnem, síla jediné lásky by se roztříštila do mnoha malých, chabých střípků lásky.

To však neznamená, že jiný člověk nebo samotná vlastní osoba milujícího musejí nemilovány zmizet v pozadí. Ten, kdo miluje jen Boha samého, bude milovat druhého člověka – bližního – právě mnohem víc než ten, kdo miluje Boha jen mezi jiným. Kdo miluje Boha samého, podobá se totiž propasti, která ačkoli je nezměřitelně široká a hluboká, je naplněna Boží láskou v takové přemíře, že všichni, kteří s ní přijdou do styku, jsou z ní právě tak nasyceni a naplněni. Tak se láska toho, kdo miluje samého Boha, rozlévá na jeho bližní a na jeho vlastní já.

Milovat Boha samého znamená v nahosti a bez okolků takřka přilepit se na Boha a nezaplňovat se už ani na okamžik sebou samým nebo jinými věcmi. Tímto způsobem pohne člověk Boha k tomu, že k němu bude nepřetržitě přicházet a naplňovat ho. Setkání se pak mohou uskutečňovat častěji, dokonce nekonečně často. Lidská láska, která je zcela přetvořena v lásku Boží, má tutéž sílu jako božská láska; vášnivě a prudce se obě tyto lásky ženou k sobě navzájem, jako se přitahují dva silné magnety. Není už pak nic, co by mohlo stát v cestě sjednocení obou.

Terezie z Avily (1515 – 1582) popisuje, že člověk, který tolik miluje, už ani není s to jednotu s Bohem porušit.**

* Německý text (i když Jan psal ve francouzštině) tu užívá slovní hříčku: prostý = ein-fach, což by se dalo toporně přeložit jako: jednoduše, tzn. přehledný, snadno obsáhnutelný. Dvojité dno je důmyslným opakem takové prostoty. – Pozn. red.

** Santa Teresa de Jesus, *Meditaciones sobre los Cantares 6,4*, český překlad: Sv. Terezie od Ježíše, Nad velepisní, Nakladatelství Tiskárny Vimperk, 1991, str. 59-60. Přidružujeme se co možná německého překladu; český se místy mírně liší a spoléháme na to, že čtenář si jej snadno může dohledat sám.

„...uspořádal ve mně lásku.“ (Pís 2,4 – dle Vulgáty.)

Ach, tato slova, jež by duše nikdy neměla zapomenout, protože jí je dal Pán! Ach, svrchovaná milost; nikdo by si ji nemohl zasloužit, jestliže mu k tomu schopnost nedá Pán. Duše ještě vůbec není probuzená, aby milovala. Jak šťastný spánek, jak šťastné opojení, které působí, že Ženich doplní, co duše nedokáže: uspořádat to tak podivuhodně, že láska zůstává živou a přitom všechny síly duše jsou mrtvy nebo spí. Aniž by člověk mohl chápat, jak láska působí, uspořádává to Pán tak, že (láska) podivuhodně působí, že se duše bytostně stává jedno s Pánem lásky, to je s Bohem. Neboť nic jí nepřekáží – ani smysly, ani duševní síly – rozum a paměť – a – to se rozumí – ani vůle.

Kdo tolik miluje, je jako někdo, kdo spí nebo je opilý. Tak jako ve spánku už člověk není sám aktivní, nýbrž ve snu mu pasívním způsobem vystává to, co bdělé denní vědomí dosud nezpracovalo, tak se také děje milujícímu: dává všanc všechnu vlastní aktivitu a nechá Boha působit a vládnout a vést všechno k nejlepšímu. Tak jako opilý odpoutá člověka od něj samého a dá mu zapomenout na sebe, tak také láska osvobozuje člověka od křečovitého sklonu uspořádat všechno se zaměřením na vlastní já. A Bůh dostává příležitost uspořádat všechno se zaměřením na něj. Terezie se ve svých *Meditacích nad Velepísni* odvolává na latinský překlad Bible, kde stojí: „upořádal ve mně lásku“ (ordinavit in me caritatem) (Pís 2, 4). opilý láskou a bezstarostný láskou pouští člověk kormidlo z rukou a přenechává Bohu, aby On opatroval sjednocení v lásce. Lidské schopnosti zůstávají mimo, nemohou pojmout to, co se odehrává v nitru mezi Bohem a duší. A dokud člověk dovolí, aby vše uspořádávala Boží ruka, zůstává sjednocení v lásce nedotčené. V tomto stadiu je všechno na Boží milující ruce; On ví nejlépe, jak musí zacházet s tím a jak se může starat o to, aby dále rostlo a rozvíjelo se, co je pro něj tak cenné. Pro člověka je pak lépe zůstat v této pasivitě „spánku“ a „opilosti“, aby nerušil to, co si sám nemůže „vyrobiť“. Spící a zpitý láskou se má vydat dokonalému naplnění.

Z němčiny přeložila sestra Petra od Zmrtvýchvstalého, OCD.

Naše povolání je veliké: výstup na horu Karmel

Výbor myšlenek ze spisů P. Jana Brenningera, O.Carm. – 1. část

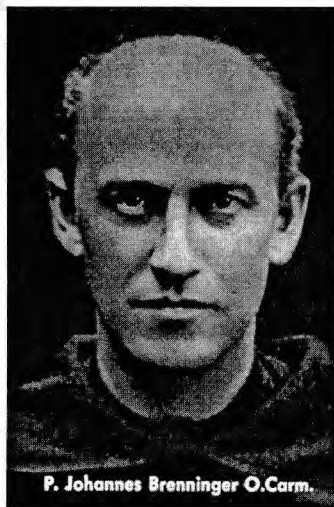
25. listopadu 2006 uplyne šedesát let od úmrtí P. Jana Brenningera, O.Carm. Při této příležitosti chceme uveřejnit na stránkách našeho časopisu nejen stručnou informaci o jeho životě, ale také některé jeho úvahy týkající se karmelského povolání a spirituality.

Otec Brenninger se narodil 16. dubna 1890 ve Freisingu v Bavorsku a při křtu dostal jméno Josef. V dětství byl postižen ochrnutím nohou a byl zázračně uzdraven na přímluvu Panny Marie, vzývané na poutním místě v Altöttingu. V devatenácti letech vstoupil do Řádu karmelitánů a přijal jméno Jan (od Kříže). Po vykonaných studiích byl 26. července 1914 vysvěcen na kněze. Během následujících let prošel ve svém vztahu k našemu řádovému společenství osobní krizí. Snad to souviselo s tehdejší tíživou situací řádu v Bavorsku, kterou ještě zesílila světová válka. P. Jan tehdy požádal o dovolení přestoupit do řádu bosých karmelitánů a jen díky vlivu generálního prokurátora našeho řádu P. Huberta Driessena vatikánská kongregace pro řeholníky tuto jeho žádost zamítla.* Záhy byl pověřován důležitými úkoly v jednotlivých kláštorech i v provincii. Pak od roku 1925 až do své smrti působil v Římě jako tzv. generální asistent, tedy blízký spolupracovník generálního převora. Z titulu své funkce vizitoval mimo jiné i klášter v Kostelním Vydří (jistě v roce 1930, snad již předtím i v roce 1926). Dvanáct let (1931 – 1942) v Římě působil také jako představený mezinárodní koleje sv. Alberta, kde sám vyučoval mariologii, mystickou teologii a hebrejštinu. Zároveň byl i examinátorem římského kléru a bylo mu svěřeno duchovní vedení několika řeholních institutů. Od roku 1940 měl na starosti také péči o terciáře a členy škapulířových bratrstev. V rámci tohoto svého úkolu připravoval text nové řehole pro třetí řád. Byla schválena a uvedena v platnost až v roce 1948, tedy po jeho smrti. V říjnu roku 1945 se u něj projevila vážná nemoc. Po měsíci utrpení a pobytu v nemocnici zemřel 25. listopadu 1946.

V následujícím textu vám přinášíme volně vybrané ukázky z jeho duchovního odkazu, jak je uveřejnil P. Emmanuele Boaga, O.Carm., v řádové revui *Analecta ordinis carmelitarum*, sv. 47, č. 2, ročník 1996.

* A. Deckert, *Das Erbe der Jahrhunderte*, sešit III, str. 29.

P. Brenninger byl především oddán svému povolání a k lásce k němu vybízeli i své karmelitánské bratry a sestry. Odebrat se na svatou horu Karmel, což je „*vinice a zahrada Boží*“, znamenalo pro něj vidět v Karmelu „*symbol zintenzívněného vnitřního života, symbol touhy a vystupování vzhůru k dokonalému sjednocení s Bohem v lásce.*“ „*Karmel,*“ říkal, „*je symbolem kontempace, láskyplného ponoření naší mysli do věčných pravd a (hlubokých) tajemství naší víry, jehož cílem je bez výhrad se darovat Bohu, který jediný je zdrojem života a štěstí. Právě proto však Karmel představuje i symbol pokání a oběti.*“



P. Johannes Brenninger O.Carm.

„*Eliášova oběť na hoře Karmelu nám ukazuje dva důležité aspekty karmelitánského života. Tím prvním jsou jednoznačná rozhodnutí, poněvadž nelze poskakovat na dvě strany. Právě taková rozhodnutí vyžaduje velká skutečnost Boží přítomnosti, vždyť On je zdrojem všeho života a Bůh sám stačí. Tyto jednoznačné postoje v životě si žádá i naše vlastní založení, naše malost, to, že nikdy nejsme dost spokojeni, a cesta, kterou před sebou máme. Protože bez Boha nemá náš život vysvětlení, nemá smysl a je bez ceny. Myšlenka na Boha musí pojmout všechno. Není možné poskakovat na dvě strany. Bůh je všechno. Z toho vychází i karmelitánský princip: Bůh sám, vždy a ve všem, čili vycházet z vůle Boží, kráčet v doprovodu Božím a mířit ke slávě, chvále Boží.*“

„*Tím druhým aspektem je celopal neboli úplné obětování. Úplná oběť, ne jen úkon nabídnutí nebo pouhá část.*“ Zde P. Jan Brenninger poukazuje na oheň, který na Karmelu sestoupil z nebe a pozřel všechno – obětní dar, dříví i oltář. „*Ona jednoznačná rozhodnutí jsou prostředkem k tomu, abychom mohli být celopalem: kéž je v nás alespoň počátek těchto jednoznačných rozhodnutí...*“

K pochopení charakteristických rysů výstupu na horu Karmel použil jako pomůcku, jak říkal: „*školu karmelitánského zahradnictví,*“ která spočívá v trojí činnosti: „*plít, osazovat a zavlažovat Boží zahradu.*“

Plít: odstraňovat, vzdalovat, potírat všední hříchy a jakoukoliv nepoddajnost vůči Bohu; tedy vytrhávat škodlivé býlí, vášně rozleptávající ducha (pýchu, ješitnost, tížádost) i tělo (pohodlnost, nestřídmost, smyslnost).

Sázet: praktikovat nezbytné ctnosti související s životem v rodině i ve společnosti (vždyť žijeme v rodině) a milovat. Tyto ctnosti se projevují ve vystupování, ve způsobu, jak mluvíme a jak se chováme, ale rodí se především zevnitř: zdvořilost, mírnost a trpělivost, pokora, láska.

Zavlažovat: zahrada potřebuje vodu. Nevyhnutelně potřebujeme milost, protože nejsme nic, protože nezmůžeme nic beze světla, bez síly, bez vytrvalosti, a to tím víc, čím víc usilujeme dosáhnout vrcholu Karmelu.“

Když rozvíjí úvahy o duchovní symbolice hory Karmel, vychází P. Jan z otázky: „*Kdo vystoupí na tuto horu? Kdo bude přebývat na Pánově svatém místě?*“ A jako odpověď udává dvě podmínky pro výstup.

„*Musíme být schopni říct se žalmistou: „Hospodine, miluji tvůj dům, kde přebýváš, a místo, kde sídlí tvá sláva“ (Ž 26, 8). Je třeba, abychom celým srdcem objali toto naše svaté povolání, abychom byli přesvědčeni, že jsme od Pána přijali naprosto mimořádnou milost, když nás uvedl do země Karmelu, abychom z ní jedli ovoce a její vybrané plody.* Musíme – abychom tak řekli – z plných plic vdechovat ducha Karmelu, až jím budeme zcela prostoupeni. Je třeba, abychom planuli touhou dojít až na vrchol Karmelu a nezastavili se na úpatí této svaté hory. Svatyně je nahoře, na vrcholu pohoří.*

Avšak varujme se pokušení měnit Karmel podle svého gusta. Je nutné jej přijmout takový, jaký je. Karmel je svatyně Boží, je hora. Karmelitánský život tedy představuje výstup, námahu, a ne bezstarostnou procházku ani zábavný výlet.

Je třeba si zamilovat vše, co patří k duchu Karmelu, zvláště pak život modlitby, který je pro něj charakteristický. Základem však není, že se modlíme hodně čili že odříkáváme množství modliteb, ale důležité je, že milujeme modlit se. A modlit se znamená být s Bohem a chovat se k němu naprosto jako k tomu, kdo je pro nás to největší dobro, náš život, naše radost a potěšení, zkrátka jako k tomu, kdo je pro nás vším a koho hledáme celým srdcem...

Při výstupu musíme být vytrvalí. Na vrchol nelze vyběhnout. Výstup je pomalý a namáhavý... Mnozí tak sice začínají s odhodláním, brzy se však

* P. Jan zde činí narážku na verš Jer 2,7, který dle tehdy užívaného překladu Pisma zněl: „Uvedl jsem vás do země Karmelu, abyste jedli ovoce a vzácnosti její...“

unaví, a místo aby ve stoupání odvážně pokračovali, zastaví se v půli cesty, nebo se spíše vrací zpět do nížiny průměrnosti, kde se vlekou a krouží kolem hory, jejíž vrchol se jim už zdá být nedosažitelný. Ne, není třeba ztrácet odvalu, je třeba pokračovat ve výstupu, ozbrojeni neochvějnou a neúnavnou důvěrou v pomoc Pána a naší přesvaté Matky. Všechno je možné tomu, kdo věří, říká náš Pán. Potřebujeme ovšem trpělivost, protože náš Pán nedává obvykle všechno najednou. Sám vybírá čas a vhodný okamžik podle své vůle a ve shodě s tím, co je pro nás dobré. Heslo našeho řádu však musí vždy být: Až na vrchol Karmelu.

Druhou podmínku nalézáme ve slovech: „Innocens manibus et mundo corde“ (Ž 24, 4). Pouze ten, kdo má „nevinné ruce a čisté srdce“ může doufat, že dojde až k cíli, až k úplnému sjednocení s Bohem v lásce, až na vrchol Karmelu.“ P. Jan se odvolává na text karmelitánského spisu *O založení prvních mnichů*, který popisuje cíl karmelitánského života slovy: „obětovat Bohu čisté srdce.“ On připojuje: „Výstup na Karmel vyžaduje zřeknutí se hříchu. Hřích je velká zátěž, která stahuje duši dolů a nedovoluje jí povznést se k výšinám mystické hory. Dobrovolné lnutí ke hříchu, i jen všednímu, je velkou překážkou modlitby. Hřích totiž, i onen všední, je absencí lásky a ono spojení spočívá právě v lásce. Proto sv. Jan od Kříže kontemplaci výslovně nazývá „spojení lásky“. Prvním stupněm výstupu na Karmel je tedy boj proti hříchu. A tento boj musí trvat, dokud nebudou vytrženy i poslední kořínky tohoto plevelu.

Dále je na místě co nejúplnější odstup od tvorů. Při hříchu se duše odpoutává od Boha a upíná se na něco stvořeného; proto pro návrat k Bohu je třeba postupovat opačným směrem: odpoutat se od toho, co je stvořené, a upínat se na Boha. (...)

Abychom vystoupili až na vrchol Karmelu, musíme se odevzdat Pánu a nechat jej konat. (...) Tím, co nás nese nahoru, není už naše aktivita ani oběti, které jsme si sami vybrali; to Boží působení v nás nám dává okusit nejlepší plody hory kontemplace, ovšem za předpokladu, že z naší strany nechybí nezbytná spolupráce.

Zbožná duše ať se tedy zcela daruje Bohu, ať se bez výhrad odevzdá jeho božskému vedení a přijímá bezpodmínečně, co jí sesílá, ať nehledí nikdy zpět, ale vždy vpřed, s neochvějnou důvěrou, i když bude muset procházet temnými nocemi a hustými mlhami, a Bůh se spolehlivě zvláštním způsobem ujme této velkomyslné duše, vysvobodí ji z „tenat lovců“ a postaví ji na pevnou skálu, na vrchol Karmelu.

A když dospějeme na vrchol Karmelu, co tam najdeme?

Čistý vzduch: svobodu duše od hříchu, od sobectví a pýchy, ode vši tuposti; duše se nadechne čistého vzduchu Božího.

Dokonalý pokoj: odstup ode všeho, vyrovnanost přesahující všechno a působící, že duše zůstává stále spojena s Pánem.

Úžasný rozhled: duše prožívá kontemplaci, posílena dary Ducha svatého: moudrosti, vědění, rady.

Podle italské předlohy zpracovali Vladka M. Polišínská a P. Gorazd, O.Carm.

Z dopisu bl. Alžběty od Nejsvětější Trojice

Abbému Beaubis, 22. června 1904.

Důstojnosti,

nezdá se vám, že pro duše neplatí žádná vzdálenost, žádné odloučení? To je uskutečnění Kristovy modlitby: „Otče, ať jsou jedno.“* Pripadá mi, že duše na zemi a blažení v nebeském světle jsou si navzájem tak blízko, vždyť jsou všichni sjednoceni s jedním a týmž Bohem, s týmž Otcem, který se jedněm dává ve víře a v tajemství a druhé sytí svou božskou září..., ale je tentýž a nosíme ho v sobě. Sklání se k nám s celou svou láskou, ve dne v noci, chce se s námi sdílet, vlévat nám svůj božský život, aby z nás udělal bytosti jemu podobné, které ho budou všude vyzařovat. Jakou moc má nad dušemi apoštol, který stále zůstává u Pramene vody živé! Může totiž bez přestání zavlažovat své okolí, aniž by jeho duše kdy zůstala prázdnou, protože on přijímá od Nekonečného.

Velice se za vás modlím, aby Bůh zaplavil všechny mocnosti vaší duše, aby vám dal účast na celém svém Tajemství, aby všechno ve vás bylo božské a označené jeho pečeti, abyste byl druhým Kristem, který pracuje k slávě Otcově.

Také vy se za mě jistě budete modlit. V hloubi mé drahé samoty Karmelu chci být apoštolem s vámi, chci pracovat ke slávě Boží, a proto musím být plná jeho, pak budu všemohoucí. Jediný pohled, jediná touha stane se neodolatelnou modlitbou, která může dosáhnout všeho, protože takřka přinášíme Boha Bohu...

Z francouzštiny přeložila Alžběta Graubnerová.

* Jan 17,23.

Poznámky ke karmelitánské řeholi (11. část)

(Podle P. Keese Waaijmana, O.Carm.)

Mlčení (kap. 21)

„Apoštol doporučuje mlčení, když v něm nařizuje pracovat.“ Tímto opětým odkazem na slova apoštola Pavla (ve 2 Sol 3,12), citovaná již jednou – jen o pár řádek výše –, svatý Albert literárně spojuje kapitolu *o mlčení* s předcházející kapitolou *o práci*: o obojím je ve větě svatého Pavla řeč. (V užívaných českých překladech Nového zákona ale není zmínka o tichu při práci znatelná: liturgický překlad má: „aby v klidu pracovali“ a ekumenický: „aby žili řádně“.)

Eliášovské ticho

Mlčení, které radí svatý Pavel a které mají na zřeteli i oba připojené citáty z Izaiáše (Iz 32,17 a 30,15), se řadí do linie eliášovsko-prorocké tradice. Pro tuto tradici je příznačné, že staví Izraeli před oči jeho špatné chování, vedoucí ke smrti (srov. Am 8,2; Iz 6,11 aj.). Ve vyhnanství (jež představuje jakousi smrt Izraele) si lid na Eliášovo proroctví vzpomene: uvědomuje si, že Eliáš při nevěrnosti Izraele slyšel smrtelné ticho. Nechal se touto vizí smrti ztišit, umlká a naslouchá (1 Král 19,12-13).^{*} Toto prorocko-mystické mlčení pak rozvíjela především izaiášovská škola. V babylonském zajetí vyzrálo v tichou *naději* „tichých v zemi“ (pokorných). Stalo se duchovně cestou.

Důležité fáze této cesty můžeme popsat takto:

1. *Ticho smrti*: ticho představuje smrt, je jako nehybná temnota, v níž přebývají zemřelí: „Mrtví nechválí už Hospodina, nikdo z těch, kdo sestupují v říši ticha,“ – Ž 115, 17. Umlká zemřelý člověk nebo i zpusťované město. Je velmi odvážným krokem eliášovské tradice, že toto ticho věšticí smrt spojila s Božím zjevením se prorokovi (1 Král 19,11-12). Obvyklí poslové, předcházející před zjevením Hospodina (bouře, zemětřesení, oheň) jsou nyní doplněni novým poslem – hlasem dusícím k tichu. Tento hlas, předznamenávající smrt Izraele, budou pak v zapuzení (v zajetí) slyšet všichni.

* Tento výklad Eliášova setkání s Hospodinem v tichu na Chorebu je neobvyklý. Kees se tu odvolává na svou dřívější studii: K. Waaijman, Elia, Nijmegen 1985.

2. *Oněmění, zmlknutí*: kdo se setká se smrtí, je zmaten a umlká. To je v první řadě přirozená reakce našeho organismu. Ale může být i rozvinuta v rituál – viz např. chování Jobových přátel po prvních sedmi dnech při setkání s ním (Job 2,12-13). Jako ostatní tam zmíněná gesta i umlknutí je úkonem pokorenosti: mlčky a nepohnutě prožívat smrtelnou krizi. A v tomto tichu se odehraje mnoho. To je patrné v Ž 39, který bude Řeholí citován později, v závěru této 21. kapitoly: žalmista se stahuje do ticha, v němž budou jako ve výhni přetaveny všechny jeho fantazie a fixace (verše 3-4b) a v němž si uvědomí svou nicotnost a smrtelnost (v. 4c-7).

3. *Tiché očekávání*: člověk, proniknutý vědomím své nicoty a pomíjivosti, vidí, že není s to ani navenek ani uvnitř učinit sám sebe pevným, a obrací se k Bohu. To On je zdrojem lidského života, jen On ho může upevnit. „*Moje očekávání se upíná jen k tobě*“ (Ž 39,8). „*Je dobré, když člověk potichu čeká na spásu od Hospodina*“ (Pláč 3,26).

Ještě víc nás „pec“ ticha přetváří, zasahuje-li očištně i naše očekávání. Je třeba odvážit se připustit si, že by Bůh mohl být jiný, než moje tiché očekávání... A takové ticho „usmrcuje“, ale také osvobozuje: ve středu pozornosti již nestojí *má* očekávání, ale očekávání *od Něj*. O tomto mluví Izaiáš k Jeruzalému (30,1n.): namísto krátkodechých lidských plánů a vydešeného utíkání se do iluzí staví Izraelitům před oči budoucnost, kterou dává Hospodin a kterou člověk nemůže zmanipulovat. V tichém čekání na ni spočívá síla: „*V mlčení a naději bude vaše síla*“ (30,15).

4. *Ztišení*: když člověk poznal svou nepatrnost, upnul se na očekávání, ale i v tom byl pak osvobozen, je zakotven již jen v Bohu a nemá co ztratit. Tichá naděje je jeho vlastní identitou, jeho silou. Všechno je mu darováno. Nic nemá. Všechno mu patří. Eliáše, který se ukryl u potoka lásky (Kerítu) živí krkavci... Ticho očišťující od sebestřednosti se mění v ticho naplňující. „*Ztišením se sluší tebe chválit, Bože na Siónu...*“ (Ž 65,2). Ticho nevnučené a nezaplňené mnou samým. Tato tichá naděje si nežadá žádnou jinou útěchu než mlčení samotné, v němž ke mně přichází Jiný (právě jako Jiný).

Ustanovení o mlčení v noci

Poté, co s odvoláním na apoštola Pavla doporučil mlčení a podložil to dvěma odůvodněními z Izaiáše, obsahujícími biblické chápání ticha, předepisuje svatý Albert mlčení pro čas noci a pro čas dne. Ve všech významných

sepsaných řeholích se rozlišovalo mezi mlčením zachovávaným v průběhu dne a mlčením v noci. Pro noční mlčení (nazývané také „velké“) platily ve všech řeholích přísné předpisy.

V původní Albertově Řeholi bylo velké mlčení předepsáno od zhruba šesté hodiny večer (od nešpor, které se modlily v čas stmívání) do deváté hodiny ráno následujícího dne (do tercie, což je dopolední „modlitba uprostřed dne“ – podle označení užívaného v dnešních našich breviářích). Papež Innocenc IV. při úpravě Řehole toto mlčení zkrátil: začínalo až od kompletáře (od modlitby před spaním) a trvalo jen do primy, tj. asi do šesté hodiny ráno. Zdá se, že původní délka mlčení se bratřím stala příliš obtížnou. Filip Ribot* uvádí, že hned po ránu i večer po nešporách bylo často nutno vyříditi mnoho věcí, což při zachovávaní mlčení nebylo možné. Především se prý jednalo o záležitosti související s vyučováním bratří. Papežští poradci to tedy při úpravě Řehole vyřešili omezením času mlčení. Zkrácením mlčení získali bratři prostor k vyučování.

Důležitější než délka je duchovní význam nočního mlčení. V dějinách spirituality spolu noc a mlčení úzce souvisejí. Noc znamená čas očišťování – jako poušť. Noční mlčení je cvičením v čistotě srdce. Člověk nevidí kolem sebe a nemůže si vytvářet bezpečný odstup. Musí se obejít bez vjemů i obrazů. Více je vystaven neviditelnému a nezměrnému Bohu.

Stejný účinek má na nás mlčení. Odcizuje mne mým zaběhnutým způsobům. Svátý Basíl říká: „*Mlčení umožňuje zapomenout na staré zlozvyky... a dává příležitost osvojit si dobré.*“ A Izák z Ninive: „*Miluj mlčení nade všechno. Přinese ti ovoce, které nedokáže popsat žádný jazyk. Zpočátku jsme to my, kdo se nutíme mlčet. Později se z našeho mlčení zrodí něco, co nás vábí do ticha. Kéž by ti Bůh dal pochopit, co se rodí z mlčení.*“ A Dionýsios Areopagita přidává: „*Jednoduchost, absolutnost a neproměnnost tajemství Božího poznání se zjevují v temnotě ticha, která je nad světlo a zasněhuje nás do tajemství.*“

Noc a ticho přivádějí člověka k bezobrazné, nahé důvěře v Boha, kterého nelze zobrazit ani vyslovit. Tím, že mnich v noci bdí, vystavuje se tiché Boží přítomnosti.

* Decem libri, VIII, 4.

Ustanovení o mlčení v průběhu dne

Druhému napomenutí k mlčení – přes den – je věnováno mnohem více slov a je odůvodňováno více citacemi Písma. Na první pohled by se zdálo, že jde o stejné mlčení jako v noci, jen ne tak přísné: „*i když vás mlčení tak přísně nezavazuje.*“ Jako by šlo prostě o nějakou střední míru mezi přísným mlčením v noci a nešvarem „mnohomluvnosti“. Denní mlčení není ale jen zmírněné noční mlčení, ono má svoji vlastní atmosféru. Porovnáme-li pečlivě začátek i závěr ustanovení o mlčení během dne, ukáže se, že Řehole naléhá, abychom o ně usilovali „*velice bedlivě*“ a „*pilně a obezřetně.*“ To proto, že v tomto mlčení spočívá *úsilí o spravedlnost.*

Toto úsilí má svou stránku negativní (něčeho se varuji) a pozitivní (o něco se snažím).

Negativní stránka znamená varovat se mnohomluvnosti. Zde nás Řehole vyučuje skrze pět citací z Písma a navíc poukazem na naši vlastní zkušenost.

1. První citace je z knihy Přísloví: „*V mnohomluvnosti se nelze vyhnout hříchu*“ (Př 19,10). Celá kniha Přísloví se zabývá hledáním: Jak co nejlépe rozvinout svůj život? A jak se varovat cesty, vedoucí ke smrti? Jazyk v tom hraje důležitou roli. Pošetilému mluvkovi hrozí smrt (Př 10,19.21). Taková vyhlídka smrtelného nebezpečí se tedy skrývá za napomenutím mluvit ukázněně a pravdivě!
2. Druhá citace: „*Kdo je nerozvážný v mluvení, zakusí neštěstí,*“ (Př 13,3) je rovněž z knihy Přísloví, rovněž obsahuje ono varování před neblahými konci a navíc je zde předpovězena zákonitá odplata: „*duše věrolomných okusí násilí*“ (Př 13,2).
3. Třetí výrok Písma: „*Kdo užívá mnoha slov, škodí své duši,*“ (Sir 20,8). Pročteme-li si citovanou kapitolu ze Sirachovce, odhalí se před námi jádro mnohomluvnosti: člověk, který mluví příliš rychle, bez rozmyslu nebo příliš mnoho, odcizuje se svými řečmi sám sobě a ani na své okolí nepůsobí konstruktivně. Naopak kdo se v řeči ovládá a dokáže mlčet, ten je sám sebou a svou uctivostí buduje společenství. Volí k mluvení správný čas a správná slova, druzí si jej váží jako člověka moudrého a příjemného. Při našem lidském mluvení je velmi důležité, aby člověk slyšel, co sám říká, byl svědkem vlastních slov. To je vnitřní spravedlnost, vnitřní mlčení, zachovávané i během řeči. Naslouchat i tomu, co si říkáme v duchu, představuje vnitřní mlčení a cvičení pokoje.

4. Evangelijní verš: „Z každého neužitečného slova, jež lidé pronesou, vydají účty v den soudu,“ (Mt 12,36) staví žvanivé mluvení do spojitosti s tím, co předchází skutečné smrti: se dnem soudu. Kdo mluví tak, že se odcizuje sobě, druhým, Synu člověka a pravdě, ten si připravuje odsouzení.
5. Při páté citaci: „Ať tedy každý váží svá slova a pevně krotí svá ústa,“ zaznívá opět varovná výstraha: „aby snad nezakolísal a neklesl jazykem a jeho pád nebyl nezhojitelný k smrti“ (Sir 28,25-26; 22,27). Konec přijde znenadání a nesmí nás zastihnout v prázdnotě, do níž jsme upadli bezbřehým mluvením a z níž už nedokážeme najít cestu ven.

Positivní stránka mlčení během dne spočívá v tom, že člověk svá slova pečlivě zvažuje. Učí se mluvit dobře. Sirachovec o to vykresluje dvěma obrazy: odvažovat množství slov jako na vážkách, podle toho, kolik je toho k vyjádření v mém srdci a co potřebuje věc samotná. A „vážit“ také jednotlivá slova, volit ta nejvhodnější. Druhý příměr: ovládat své mluvení, jako uzdou ovládáme zvíře, aby vykonalo užitečnou službu. Tím člověk jako žalmista „střeží své cesty, aby se neprovinil jazykem“ (Ž 39,2). A tak se ticho pro nás stává způsobem chování, tvoří základ správného jednání a mluvení. Je vnitřní kulturou, kterou je třeba si pečlivě střežit. Tak to vyjadřuje i Kniha o založení prvních mnichů (Decem libri, IV,7): „Mniši spolu navzájem souhlasili tak pokojně, že mezi nimi nevládla žádná nejednota. Ve svém mluvení se jako štítem chránili tichem, neboť mezi nimi nebylo žádného žvanění. A tak byli klidného a jistého srdce, protože jejich srdce je před Bohem neobviňovalo.“

Při mlčení přes den jde tedy především o kvalitu mluvení. S vnitřní pečlivostí se varujeme mnohomluvnosti a zvažujeme a ovládáme svá slova, abychom směřovali ke spravedlnosti.

Karmelské ticho

Struktura této kapitoly tedy ukazuje, o jaké ticho na Karmelu jde. Tvoří je dvě součásti: motivace (daná dvěma citacemi z Iz), a ustanovení (předpis). Odůvodnění z Izaiáše v sobě obsahuje zmíněné eliášovské ticho, které nás čistí a přivádí k nové naději, oproštěné přitom od strachu a sebestřednosti. Předpis nám stanoví mlčet v noci, což nás učí „nahé“ důvěře vůči Bohu, a mlčet během dne, čímž se myslí mluvit obezřetně (tedy málo) a pečlivě

(s tou péčí, kterou věnujeme úsilí o spravedlnost). To vše společně představuje duchovní cestu, kterou máme kráčet.

Mlčení jako cesta

Úsilí o ticho je vnější cvičení jako jiná, o kterých již byla řeč: zůstávání v cele, četba Písma apod. Ale úsilí o ticho v sobě má jakési tíhnutí k tichu stále většímu, „prostrannějšímu“. Ten, kdo se snaží žít v tichu, nezůstane jím nedotčen. Stále víc je nosí v sobě, má ho v sobě. Veškerá jeho činnost, vše, co dělá v noci (večerní nebo noční modlitba, noční bdění, ba i spánek) a co dělá ve dne (práce, modlitba, péče o dům a jednání s druhými lidmi), je proniknuto tichem a přetvářeno účinky ticha. Tak jsme otevřeni pro Boha, který je Nevýslovný.

„Tichost je matka modlitby, osvobození z vyhnanství, ochrana před požářem, strážkyně myšlenek, přemožitelka nepřátel, průvodkyně klidu, odpůrkyně sklonu k poučování, pomoc k (nabytí) poznání, zručná dělnice při rozjímání, neviditelný pokrok a tajemné nadšení. Kdo se s ní přátelí, přibližuje se Bohu, a zatímco s ní potají rozmlouvá, přijímá její světlo.“*

Ticho jako cesta odpovídá celkové „architektuře“ naší Řehole (podobně jak jsme posledně viděli, že to platí o práci):

- 1) První kapitoly Řehole (kap. 4-9) popisují základní vybavení pro život bratří, tomu ohledně ticha odpovídají předpisy určující zachovávání ticha v noci a ve dne. Ty směřují nejprve k jednotlivému členu společenství. Ticho je formou pokoření se. Ale mají svůj význam i na rovině společenství (mlčení ve dne) a ohledně „místa“, tj. kláštera (v některých jeho částech je mlčení zvláště důležité: v kapli, v ložnici, v jídelně).
- 2) Jako další kapitoly (kap. 10-11) obsahují základní cvičení, patřící k řeholnímu životu bratří, tak i zachovávání ticha vyžaduje cvičit se v něm: pečlivě a obezřetně. Má proniknout všechny vrstvy naší osobnosti, aby pak pronikalo i do našeho mluvení a jednání.
- 3) Řehole uvádí kapitoly o obléknutí Božími vlastnostmi (kap. 18-19). Ticho je také vlastnost Boží. Spojuje v sobě dvě části Boží výzbroje:

* Jan Klimak, Žebřík, XI,3 a5; PG 88,882bc. V německém textu stojí na začátku souvětí slovo „ticho“, ne tichost. Jenže aby citace neztratila vtip, je třeba, aby podmět byl ženského rodu, proto naše mírná úprava – pozn. red.

spravedlnost a naději. Úsilí o spravedlnost a zrání k naději. Spravedlnost v tiché naději je darem Božím.

- 4) Kapitoly 20 a 21, kterými se nyní zabýváme, jsme charakterizovali jako povzbuzení stále a přitom stále hlouběji v sobě uchovávat postoj kontemplace. Stejně jako práce je tu i mlčení vztaženo k nadcházejícímu konci světa a soudu. Všimli jsme si toho u slov sv. Pavla, ale i u citací starozákonních. V tichu čekat sahá daleko za hranice našich vlastních plánů. Na soudu budeme ze svého mluvení skládat počet. Tedy: mlčení má v Karmelu prorocko-eschatologický ráz.

Shrnutí

Při bližším zkoumání bychom v těchto dvou kapitolách, které popisují onen 4. prvek, tj. uchovávaní kontemplace, našli řadu vzájemných vazeb. Jak si to vysvětlit? V závěru kapitoly o Boží zbroji jsme mluvili o kontemplaci: o tom, že v nás má „hojně přebývat“ Boží slovo. Vše, co děláme, má být v něm ukotveno. Nemá-li ale taková kontemplace být chvilková, nýbrž stálá, pak je zapotřebí zvláštní citlivosti. Tu v naší Řeholi představuje práce v tichu. Ticho s sebou nese zvnitřnění. Ticho znamená čekání na slovo Pána, On tak může mluvit do mého života stále víc. Ticho ve mně uchovává a upevňuje účinky obléknutí se zbrojí Boží. A tak jako u meče Ducha bylo zmíněno, že jeho působení se týká oblasti našich *úst, srdce* a našeho *konání*, tak je tomu i zde ohledně práce a mlčení.

Působení Božího slova se v nás však nesmějí stavět do cesty překážky. Řehole je uvádí na třech úrovních.

- 1) Naše pýcha: máme sklon sami určovat smysl své práce a stavět sami sebe do středu hlasitého pochvalného zájmu druhých. Pokoře, která je podle Filipa Ribota předpokladem kontemplace, napomáhá, že konám „něco práce“ a v tichu sám sebe přijímám takového, jaký jsem.
- 2) Upjatost na sebe sama: každý k ní máme sklon a Řehole to řeší tím, že nás podřizuje autoritě svatého Pavla a slov proroků.
- 3) Zahleděnost pouze na dnešní den: Kniha o založení prvních mnichů to nazývá také „nádhra nynějšího světa“. Řehole naproti tomu připomíná, že tento svět jednou skončí. A tak karmelitánská kontemplace je výrazně kontemplací eschatologickou. V tichu pracovat patří k takovéto eschatologické mystice. Práci v tichu pokračuje obléknutí se do výzbroje Boží.

V klidu pracovat tedy představuje nezbytnou dispozici pro to, aby nás Bůh mohl přetvářet v sebe. A podle naší Řehole to navazuje na hojně přebývaní Božího slova v nás. V klidu pracovat je velmi prostý způsob uchovávaní kontemplace. Svou prorockou a eschatologickou šíří je k tomu obzvlášť příhodný. Kontemplace vyžaduje uchovávaní. Neustálé. Jen tak můžeme být zaměřeni bezvýhradně na Boha. Jen tak překonáme zmíněné tři překážky a budeme konat dobro bez počítání. Slepě důvěřovat a tiše očekávat. Kapitoly o práci a o mlčení dospěl svatý Albert na konec svého výkladu o karmelitánském způsobu života. Viděli jsme, jak postupuje jasně a systematicky.

Podle poznámek sestry Petry od Zmrtvýchvstalého, OCD, zpracoval P. Gorazd, O.Carm. Ilustrativní foto P. Serafím, O.Carm.



Verš Iz 32,17b: „mlčení je úsilím ospravedlnost,“ citovaný v naší Řeholi, lze přeložit také: „a ovocem spravedlnosti bude mlčení.“ Takto mu rozuměl a podle toho jej pro karmelitány doprovodil vyobrazením barokní malíř v sakristii kostela sv. Havla na Starém Městě Pražském. Latinské slovo: „Tacet“ na notovém partesu znamená česky: „Mlčí“.

Na okraj jednoho nepovedeného kázání

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Jistě i vám, kdo nejste kněží, někdy napadlo, jaké to asi je kázat při bohoslužbách a jaké to asi musí být na kázání se připravovat. Stalo se mi nedávno při takové přípravě na mši svatou ve všední den, že „se nedařilo“. Nevím, jak takové situace prožívají jiní kněží, na mně pak přicházejí pokušení k úplné skepsi. Ozývají se našeptávání jako: „Stejně je to marnost! Nikdo na žádné kázání nečeká... Ty se tady zoufale lopotíš a lidé pak budou čekat, až skončíš!“ A podobné malomyslnosti. Tentokrát jsem tyto pochybnosti nezaháněl, ale postavil jsem se k nim čelem – vzal jsem je za východisko při svém rozjímání. A svoje myšlenky bych nyní nabídl i vám, abyste je, pokud budete chtít, na sebe vztáhli také.

Možná by nám prospělo, kdybychom vždycky před bohoslužbou nebo na začátku promluvy (ještě dřív než kazatel otevře ústa, aby započal těch několik minut promluvy) každý v duchu sami sobě položili otázku: Kdybych si teď mohl vybrat ze tří možností:

- 1) slyšet povzbudivé, hezké slovo, nebo
- 2) hezké slovo říct, nebo
- 3) zůstat úplně v tichu, kterou bych si zvolil?

A teď pro nás trošku rozvinu, co s tou odpovědí, jakou bychom si dali, může souviset.

Proč bychom si (někteří nebo někdy) vybrali ticho? Nemyslím, že pouze z pohodlnosti. Možná spíš proto, že slov kolem nás zní mnoho, informacemi a vjemy si připadáme zavaleni nad míru, kterou jsme schopni pojmout. Proto intuitivně cítíme, že potřebujeme klid a čas, abychom tu záplavu mohli taky strávit, zpracovat. Hluboko v nás je potřeba být v tichu. A někdy je moc, moc silná. Silnější než chuť slyšet něco nového.

Nebo bychom si vybrali možnost sami říci hezké slovo? No ale to tedy znamená, že ho v sobě v této chvíli máme! A tady je místě bez falešné pokory si přiznat: mít v srdci hezké slovo, slovo, které je ve mně živé, důležité a „nese mě“, které ze mě až přetéká, – to je milost, veliký dar. Opravdu! Ovšem někdy se nám zdá, že není komu to říct. Před kým to

vyslovit. A tu si musíme naléhavě připomínat: vždycky to máme komu říct. Vždycky můžeme to silné (nebo i těžké), čeho jsme plní, vyslovit Bohu. Obrátit se s tím na něj! Jinak se totiž opravdu nevymotáme z bludného kruhu našich výčitek, že při modlitbách jenom žadoníme.

Ale dost možná – přese všechno, čím jsem to na počátku zpochybnil, – opravdu při bohoslužbě mnozí chceme slyšet hezké slovo. Jenže: povede se to kazateli? A i když je poctivě připravený a snaží se nevímkem usilovně, je tím zaručené, že se do našeho očekávání „trefí“? I tady se ale nabízí „záchranná vesta pro případ troskotání“: můžeme si přece sami vybavit v nitru nějaké hezké slovo, které jsme slyšeli někdy dřív. Které už v našem srdci vykonalo kus dobré práce a přineslo plody. A pak už nás tolik nerozhodí, že se nám nedaří se s kazatelem „naladit na stejnou vlnu“. K tomuto sáhnutí do pokladu našich starých zásob máme možnost vždycky!

Tak mě sice žádné kázání na konkrétní čtení z Písma v ten všední den nenapadlo, ale za myšlenky, které jsem si v té souvislosti uvědomil a teď se o ně s vámi podělil, jsem vděčný a chci si je nést v sobě. Zkušením kněží se při výchově farníků a při jejich vzdělávání ve víře drželi zásady: „Nic nepředpokládat.“ To znamená neostýchat se začínat opakovaně úplně od základu. V naší situaci: předpis, že při bohoslužbě má zaznít kázání, předpokládá, že potřebujeme slyšet slovo a jsme pro ně otevření. Ale je tomu tak opravdu pokaždé?

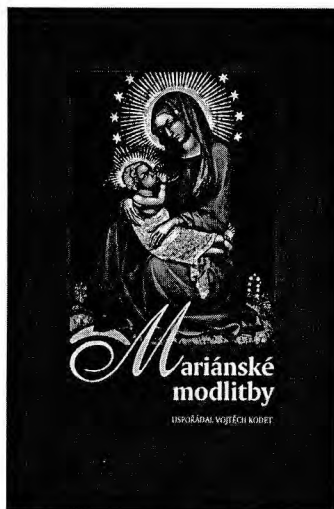
Je třeba naslouchat svému srdci. Upřímně se ho ptát, jestli je plné nebo prázdné, jestli potřebuje rozhýbat nebo nechat odpočinout. Vyplatí se to. A věřím, že sám Pán Bůh si to tak přeje: abychom se svým srdcem zacházeli hezky. Naše nitro je přece našim nejvlastnějším domovem a zároveň chrámem, ve kterém On žije a ve kterém se s Ním setkáváme. Už svatý Pavel pobízel, abychom tedy se svým srdcem jako s chrámem zacházeli.

A tak na okraj jednoho nepovedeného kázání pro konkrétní všední den se nám namanul podnět, použitelný pro kterýkoliv den a pro každou příležitost. Neostýchat se vybočit z obvyklého schématu a zeptat se svého srdce... Jako se nás zdvořile ptá prodavačka či lékárník. Jako se ptáme malých dětí, ačkoliv jejich přání není pro nás rozkazem... Ale to už by bylo na další zamyšlení.

Modlitba sv. Kateřiny Sienské († 1380)

Maria, pokojné moře,
dárkyně pokoje, úrodná země!
Ty jsi nová ratolest,
na níž se rozvinul voňavý květ,
Slovo, které se stalo tělem,
jedinorozený Syn Boží.

Do tebe, Maria, půdo plodná, bylo zaseto Slovo.
Maria, ohnivý voze, nosilas Oheň,
skrytý a zahalený tvým lidstvím.
Maria, ty jsi kniha,
v níž je zapsáno pravidlo našeho života, Ježíš.
Když na tebe hledím, Maria,
vidím ruku Ducha svatého,
který v tobě utvářel vtělené Slovo,
jedinorozeného Syna Božího.



Zde spočívá důstojnost člověka, pro něhož Bůh vykonal tolik velikých věcí.
Maria, v tobě se zjevuje síla a svoboda člověka. K tobě byl poslán anděl, aby ti oznámil Boží záměr a žádal tvůj souhlas: Boží Syn sestoupil do tvého lůna až poté, cos jej svobodně přijala. Slovo Otce čekalo u dveří tvé vůle, abys mu otevřela slovy: „Jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého Slova!“

Maria, má nejsladší láska, v tobě je napsáno Slovo, jež nám dalo učení života;
K tobě se utíkám, Maria, s prosbou za snoubenku Ježíšovu
a za papeže, jeho náměstka na zemi:
Dej mu světlo, aby dokázal uskutečňovat obnovu církve.
Posilni srdce svého lidu v jednotě a příkloň je k srdci sladkého Krista na zemi,
aby se proti němu nikdy nevzepřelo.
Maria, dnes je den milosti, žádná milost ti nebude odepřena,
proto tě dnes, Maria, naléhavě a celým svým srdcem prosím!

Z knihy MARIÁNSKÉ MODLITBY, která nedávno vyšla v Karmelitánském nakladatelství.

KARMEL – časopis pro duchovní život

Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.

Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.

ISSN – KARMEL 1210 – 499X

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P – 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.

Evidenční číslo: MK ČR E 13791.